

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki decyzją z dnia 20 czerwca 2006 r., na podstawie art. 155 k.p.a. w związku z art. 30 ust. 1 i art. 47 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz.U. z 2006 r. , Nr 89, poz. 625) oraz § 30 rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi (Dz.U. Nr 277, poz. 2750), po rozpatrzeniu wniosku P SA w W z dnia 10 maja 2006 r. w sprawie zmiany taryfy dla paliw gazowych, odmówił wnioskowanej przez przedsiębiorstwo zmiany taryfy zatwierdzonej wcześniej decyzją z dnia 17 marca 2006 r. .

W uzasadnieniu powyższej decyzji Prezes URE stwierdził , że decyzją z dnia 17 marca 2006 r. zatwierdził ustaloną przez P

SA w W taryfę dla paliw gazowych na okres 9 miesięcy od dnia wprowadzenia jej do stosowania , co miało miejsce 1 kwietnia 2006 r.. Decyzja ta wraz z taryfą , została opublikowana w „Biuletynie Branżowym Urzędu Regulacji Energetyki — Paliwa gazowe” Nr 10 (136) z dnia 17 marca 2006 r..

Prezes URE wskazał , iż Prawo energetyczne nakazuje kalkulować taryfy w sposób zapewniający zarówno pokrycie uzasadnionych kosztów przedsiębiorcy , jak i ochronę interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem cen . Przepis § 30 rozporządzenia taryfowego, na który powołuje się P we wniosku o korektę cen ustalonych w taryfie , dotyczy nieprzewidzianych zmian warunków działalności koncesjonowanej , które już zaistniały , nie zaś zmian prognozowanych , jak to wynika z treści wniosku . Zdaniem Prezesa URE zmiany warunków prowadzenia działalności koncesjonowanej nie nastąpiły . P do końca II kwartału 2006 r. nie było zmuszone do zapłaty cen wyższych o więcej niż 5 % za zakupione paliwo

gazowe w stosunku do cen przyjętych do kalkulacji w taryfie . Dopuszczalność zmian taryfy na podstawie powołanego przepisu § 30 rozporządzenia taryfowego była zatem w przedmiotowej sprawie wyłączona. W ocenie Prezesa URE był to warunek wystarczający do odmowy zmiany decyzji z dnia 17 marca 2006 r. . Nie została bowiem spełniona jedna z trzech przesłanek określonych w art. 155 k.p.a., które muszą być spełnione łącznie , by mógł on znaleźć zastosowanie. Prezes URE wskazał ponadto , iż nie zasługuje na ochronę interes przedsiębiorstwa rozumiany jako niwelowanie wszelkich skutków ekonomicznych wynikających z ryzyka gospodarczego. Zdaniem Prezesa URE przepis art. 155 k.p.a. ma charakter nadzwyczajny. Jego zastosowanie muszą uzasadniać racje o charakterze nadzwyczajnym , których strona nie mogła przewidzieć , zachowując należytą staranność , ponadto muszą być spełnione łącznie wszystkie przesłanki w nim przewidziane.

Odwołanie od w/w decyzji Prezesa URE z dnia 20 czerwca 2006 r. wniosło
P SA w W . Powód wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i zasądzenie od pozwanego Prezesa URE kosztów procesu według norm przepisanych.

Pozwany Prezes URE wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Postanowieniem z dnia 22 czerwca 2007 r. Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów umorzył postępowanie w sprawie i zasądził od powoda na rzecz pozwanego 390 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. Sąd Okręgowy uznał , że skoro decyzja z dnia 17 marca 2006 r., jako decyzja czasowa wygasła i nie występuje już w obrocie prawnym , a zaskarżona odwołaniem decyzja z dnia 20 czerwca 2006 r. dotyczyła odmowy zmiany w/w decyzji , to wnioski zawarte w odwołaniu stały się bezprzedmiotowe .

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny postanowieniem z dnia 13 września 2007 r. (sygn. akt VI ACz 1273/07) , po rozpoznaniu zażalenia

powoda na powyższe postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, uchylił zaskarżone postanowienie.

Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu przedmiotowego postanowienia stwierdził, że wobec treści art. 47 ust. 2c Prawa energetycznego, nakazującego stosowanie taryfy dotychczasowej także po upływie okresu, na jaki została ona ustalona, jeżeli nie została wydana decyzja Prezesa URE zatwierdzająca nową taryfę albo toczy się postępowanie odwoławcze od tej decyzji, bezzasadne jest stwierdzenie, iż z uwagi na upływ czasu na jaki została wydana decyzja z 17 marca 2006 r. postępowanie stało się bezprzedmiotowe. Ponadto z treści odpowiedzi na zażalenie wynika, że decyzja z dnia 17 marca 2006 r. z mocy decyzji pozwanego z dnia 15 grudnia 2006 r. obowiązuje do 30 września 2007 r. Wobec powyższego, w ocenie Sądu Apelacyjnego, nie zachodziły przesłanki umorzenia postępowania na podstawie art. 355 § 1 k.p.c.. Nie można bowiem uznać, że wydanie wyroku w niniejszej sprawie stało się zbędne.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyrokiem z dnia 28 stycznia 2008 r. oddalił odwołanie i zasądził od P

SA w W na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 360 zł tytułem kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił i zważył, co następuje:

Decyzją Prezesa URE z dnia 30 kwietnia 1999 r. P uzyskało koncesję na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu paliwami gazowymi, ważną do dnia 15 maja 2009 r..

Decyzją z dnia 17 marca 2006 r. Prezes URE zatwierdził nową taryfę ustaloną przez powoda. Powód wprowadził taryfę do stosowania z dniem 1 kwietnia 2006 r. i zgodnie z w/w decyzją miał prawo ją stosować przez okres 9 miesięcy, tj. do końca 2006 r..

Pismem z dnia 10 maja 2006 r. P zwróciło się do Prezesa URE z wnioskiem o zatwierdzenie zmiany taryfy na okres III i IV kwartału 2006 r..

Powód powołał się na art. 45 ust. 1 Prawa energetycznego w związku z § 30 rozporządzenia taryfowego , wskazując na zaistnienie istotnej , nieprzewidzianej zmiany warunków prowadzenia działalności gospodarczej .

Decyzją z dnia 20 czerwca 2006 r. Prezes URE odmówił zatwierdzenia zmiany taryfy. P wniosło odwołanie od tej decyzji , które stanowiło przedmiot rozpoznania i rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy stwierdził , że zaskarżona decyzja została wydana na podstawie kompetencji Prezesa URE w zakresie zatwierdzenia i kontrolowania taryf energii elektrycznej stosownie do przepisu art. 23 ust. 2 Prawa energetycznego pod względem zgodności z zasadami określonymi w art. 45 i 46 w/w ustawy, w tym analizowania i weryfikowania kosztów przyjmowanych przez przedsiębiorstwa energetyczne jako uzasadnione do kalkulacji cen i stawek opłat w taryfach. Przepis art. 47 Prawa energetycznego stanowi , że : 1) opracowanie taryfy, należy do przedsiębiorstwa energetycznego, 2) ustaloną przez siebie taryfę przedsiębiorstwo energetyczne przedkłada Prezesowi URE z własnej inicjatywy lub na żądanie Prezesa, 3) Prezes URE w terminie 30 dni zatwierdza taryfę bądź odmawia jej zatwierdzenia na podstawie odpowiedniego postępowania weryfikacyjnego, 4) zatwierdzona taryfa podlega ogłoszeniu w Biuletynie URE w terminie 14 dni od dnia jej zatwierdzenia, 5) przedsiębiorstwo energetyczne wprowadza taryfę do stosowania nie wcześniej niż po upływie 14 dni i nie później niż do 45 dnia od dnia jej opublikowania .

Zgodnie z treścią art. 16 ust. 1 k.p.a. decyzje , od których nie służy odwołanie w administracyjnym toku instancji , są ostateczne. Uchylenie lub zmiana takich decyzji , stwierdzenie ich nieważności oraz wznowienie postępowania może nastąpić tylko w przypadkach przewidzianych w kodeksie postępowania administracyjnego lub w ustawach szczególnych , przy zachowaniu określonych warunków.

Przepis art. 155 k.p.a. stanowi , że decyzja ostateczna , na mocy której strona nabyła prawo , może być w każdym czasie za zgodą strony uchylona lub

zmieniona przez organ administracji państwowej , który ją wydał lub przez organ wyższego stopnia , jeżeli przepisy szczególne nie sprzeciwiają się uchyleniu lub zmianie takiej decyzji i przemawia za tym interes społeczny lub słuszny interes strony. Sąd Okręgowy podniósł , że w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego ugruntowana jest teza , że każda , ostateczna decyzja administracyjna korzysta z atrybutu domniemania prawidłowości , co oznacza , że ma ona moc obowiązującą dopóty, dopóki nie zostanie we właściwym trybie wyeliminowana z obrotu prawnego (por. wyrok NSA z dnia 20 lipca 1981 r. SA 1478/81 , ONSA 1981/2 poz. 72).

Odwołanie strony od decyzji Prezesa URE ma w istocie cechy powództwa oraz wszczyna postępowanie procesowe od początku i na zasadach postępowania kontradyktoryjnego. Postępowanie to może być jednak wszczęte dopiero po wyczerpaniu postępowania administracyjnego przed Prezesem URE. Można w nim wykorzystać materiał dowodowy zebrany w postępowaniu administracyjnym . W postępowaniu sądowym Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów sprawuje nie tylko kontrolę legalności, lecz także zasadności i celowości decyzji wydanej przez Prezesa URE (wyrok NSA z dnia 3 grudnia 2002 r. , II SA 4093 /2001).

Sąd Okręgowy uznał, że może oceniać zasadność odwołania od decyzji Prezesa URE , odmawiającej powodowi zatwierdzenia zmiany taryfy dla energii elektrycznej , jedynie w świetle przesłanek zmiany decyzji ostatecznej określonych w art. 155 k.p.a. , którymi są interes społeczny lub słuszny interes strony. Sąd ten nie może natomiast rozpatrywać merytorycznie , tj. w oparciu o materialne przepisy Prawa energetycznego , zasadności odmowy zmiany decyzji pierwotnej. Nie ona bowiem została zaskarżona w drodze odwołania do Sądu . Odmienne stanowisko równałoby się negowaniu ostateczności tej decyzji , jako niezaskarżonej w zwykłym trybie , stanowiłoby też naruszenie zasady dwuinstancyjności postępowania administracyjnego wyrażonej w art. 15 k.p.a. oraz byłoby bezpodstawną ingerencją sądu w kompetencje organu administracji

publicznej , trudną do wyjaśnienia na gruncie konstytucyjnej zasady podziału i równowagi władz (art. 10 Konstytucji RP) (por. uchwała Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2004 r., III SZP 2/2004) .

W art. 155 k.p.a. zapisane jest wyłączenie dopuszczalności jego zastosowania , jeżeli przepisy szczególne sprzeciwiają się uchyleniu lub zmiany decyzji.

Decyzja wydana w trybie art. 154 k.p.a. lub art. 155 k.p.a. jest decyzją uznaniową , co oznacza, że do organu rozstrzygającego należy ocena w konkretnej sprawie , czy istnieją podstawy do uchylenia lub zmiany decyzji , jak też wybór jednego z możliwych rozwiązań (por. wyrok WSA w Warszawie z 1 czerwca 2005 r., V SA/Wa 701/2005 , „Wspólnota” 2005 r. , nr 21, s. 65; teza pierwsza wyroku NSA z 12 kwietnia 2000 r., III SA 1388/99 ; wyrok NSA z 5 listopada 1998 r., III SA 1745/97; teza trzecia wyroku NSA z 24 marca 1998 r., I SA 1087/97; wyrok NSA z 17 grudnia 1997 r., III SA 988/96 LexPolonica ; wyrok NSA z 13 grudnia 1996 r., III SA 1207/95 LexPolonica ; teza druga wyroku NSA z 28 sierpnia 1996 r., III SA 642/95 LexPolonica). Zgodnie z wyrokiem NSA z dnia 17 grudnia 1997 r. , sygn. III SA 988/96 decyzje wydawane na podstawie art. 155 k.p.a. są decyzjami opartymi na konstrukcji uznania administracyjnego. W uzasadnieniu wyroku z dnia 12 kwietnia 2000 r. sygn. akt III SA 1388/99, Naczelny Sad Administracyjny stwierdził , że: „rozstrzygnięcia wydawane na podstawie art. 155 k.p.a. są zawsze oparte na konstrukcji uznania administracyjnego, co oznacza, że ocena w konkretnej sprawie, czy występują racje społeczne lub słuszny interes strony, należy do organu rozstrzygającego i do niego też należy wybór jednego z możliwych rozwiązań, niezależny od wyników tej oceny”. Zgodnie z wyrokiem WSA w Warszawie z dnia 30 września 2004 r. , sygn. III SA 1633/2003 stan faktyczny, który może być brany pod uwagę podczas postępowania zmierzającego do wydania decyzji na podstawie art. 155 k.p.a., to ten który był podstawą decyzji podlegającej zmianie lub uchyleniu w oparciu o analizowany przepis . Powyższe

proceedzi do wniosku, że zdarzenia , które mają miejsce po wydaniu decyzji podlegającej weryfikacji , nie stanowią przesłanki do uchylenia , bądź zmiany tego aktu.

W ocenie Sądu Okręgowego zgodzić się należy z Prezesem URE, że § 30 rozporządzenia taryfowego spełnia w zaistniałych okolicznościach rolę przepisu szczególnego w stosunku do art. 155 k.p.a. określającego ogólne zasady zmiany ostatecznej decyzji administracyjnej .

Zgodnie z § 30 rozporządzenia taryfowego w przypadku nieprzewidzianej, istotnej zmiany warunków prowadzenia przez przedsiębiorstwo energetyczne działalności gospodarczej , przedsiębiorstwo to może wystąpić z wnioskiem o korektę cen ustalonych w taryfie wprowadzonej do stosowania w trybie określonym w art. 47 ustawy Prawo energetyczne lub przez zawarcie umów , o których mowa w art. 5 ust. 3 w/w ustawy, po dokonaniu analizy i oceny skutków ekonomicznych tych zmian. Korekta tychże cen , może nastąpić w szczególności w przypadku zakupu paliw gazowych po cenach : 1) wyższych o więcej niż 5 % w stosunku do cen przyjętych do kalkulacji w taryfie - nie częściej niż raz na kwartał ; 2) niższych o więcej niż 5 % w stosunku do cen przyjętych do kalkulacji w taryfie - nie częściej niż raz na kwartał.

W świetle powyższego, zdaniem Sądu Okręgowego, mając na uwadze treść powołanych przepisów, a w szczególności § 30 rozporządzenia taryfowego oraz art. 155 k.p.a., przedsiębiorstwo energetyczne może wnioskować o korektę cen ustalonych w stosowanej taryfie tylko w przypadku wystąpienia istotnej zmiany warunków prowadzenia przez to przedsiębiorstwo działalności gospodarczej i jeżeli przemawia za tym interes społeczny lub słuszny interes strony.

Zmiana musi mieć charakter nieprzewidziany , co oznacza, że jej wystąpienie nie było możliwe do przewidzenia przez przedsiębiorstwo energetyczne podczas kalkulacji będącej podstawą określenia cen i stawek przyjętych w taryfie przedstawionej następnie Prezesowi URE do zatwierdzenia.

W ocenie Sądu Okręgowego , powód nie wykazał, iż warunki opracowywania zatwierdzonej taryfy, niezależne od przedsiębiorstwa, uległy na tyle dalekiej zmianie, iż skutkowały one koniecznością wszczęcia postępowania co do zmiany taryfy, a zmiana kosztów uzasadnionych była relatywnie nieznaczna . Jak wskazywał Prezes URE , każdorazowo były to sytuacje, które przedsiębiorstwo uwzględniło lub powinno było uwzględnić . Powód sam powołuje się na sprawdzalność i precyzyjność własnych prognoz .

Zdaniem Sądu Okręgowego , przedstawione okoliczności jednoznacznie wskazują że składając wniosek o zatwierdzenie taryfy , która została zatwierdzona decyzją Prezesa URE z dnia 17 marca 2006 r. , powód miał wiedzę na temat cen zakupu gazu wysokometanowego w kontraktach importowych oraz kursu wymiany walut koniecznych do realizacji tych transakcji w 2006 r..

Sąd Okręgowy stwierdził , że zawarte w art. 155 k.p.a. sformułowanie , iż zmiana decyzji lub jej uchyleniu nie sprzeciwia się szczególny przepis prawa , analizować trzeba zarówno w odniesieniu do konkretnej treści przepisu szczególnego, jak i - w szerszym ujęciu - do celu, jaki ma on realizować. Nie można zdaniem Sądu uznać, że zaistniała zmiana warunków prowadzenia działalności gospodarczej miała nieprzewidziany charakter. Oznacza to, że brak było podstaw do wystąpienia przez powoda do Prezesa URE z wnioskiem o zatwierdzenie zmiany taryfy wprowadzonej decyzją z dnia 17 marca 2006 r.. Nie została bowiem spełniona jedna z przesłanek generalnych określonych w § 30 rozporządzenia taryfowego , uzasadniających złożenie takiego wniosku. Należy zatem stwierdzić, że brak jest podstaw do zmiany zatwierdzonej decyzją ostateczną taryfy dla paliw gazowych, ponieważ nie została spełniona przesłanka uzasadniająca uwzględnienie wniosku o zmianę decyzji w trybie art. 155 k.p.a. – brak takiego upoważnienia w przepisie szczególnym.

Sąd Okręgowy nie znalazł również podstaw do stwierdzenia, iż zmiana zatwierdzonej taryfy leży w interesie społecznym. Nie można bowiem uznać, że

podwyżka prowadząca do wzrostu kosztów utrzymania , prowadzenia działalności gospodarczej , a nadto mogąca mieć wpływ na poziom inflacji zostanie przyjęta przez odbiorców ze zrozumieniem i aprobatą . Mimo, iż klientami powoda nie są odbiorcy indywidualni , to jednak należy pamiętać, że w ostatecznym rozrachunku to oni ponoszą skutki wzrostu cen i stawek opłat taryfowych każdego nośnika energii . Z tego względu stanowisko powoda , że zmiana decyzji leży w interesie społecznym a na pewno nie narusza tego interesu należy uznać za chybione.

Sąd Okręgowy podniósł ponadto , że nadrzędnym interesem społecznym jest , aby Prezes URE kontrolował w okresach obowiązywania taryf czy przedsiębiorca energetyczny , który nie działa na rynku konkurencyjnym , nie przerzuca na odbiorców nieuzasadnionych kosztów prowadzonej działalności gospodarczej (art. 45 ust. 1 pkt 1 Prawa energetycznego). Słusznie podnosił pozwany, iż nie zasługuje na ochronę interes przedsiębiorstwa energetycznego , polegający na niwelowaniu skutków ekonomicznych , które wynikają z normalnego ryzyka gospodarczego. Ustawodawca jednoznacznie wskazał , że nie każdy interes strony może stanowić podstawę zmiany prawomocnej decyzji, a jedynie taki , któremu można przydać przymiot „słuszności”. Słuszny interes strony, a więc taki , który jest godny ochrony , podlega każdorazowo zindywidualizowanej ocenie organu administracyjnego . Nie można uznać, iż interes strony jest słuszny, jeżeli godzi on zarazem w interes społeczny (wyrok NSA OZ we Wrocławiu z 23 czerwca 1995 r., SA/Wr 2744/94 , LexPolonica).

Reasumując , zdaniem Sądu Okręgowego , należy uznać , iż brak jest przesłanek uzasadniających uwzględnienie wniosku powoda o uchylenie decyzji administracyjnej mającej charakter ostateczny , tym samym rozpoznawanie pozostałych zarzutów powoda , zawartych w zaskarżonej decyzji jest zbędne. To samo dotyczy , zdaniem Sądu , wniosków dowodowych zgłoszonych przez powoda. Powołane przez P okoliczności poprzedzające wydanie decyzji z dnia 20 czerwca 2006 r. nie były bowiem przez Prezesa URE kwestionowane , a

w sprawie nie było konieczności korzystania z wiadomości specjalnych . Sąd Okręgowy podkreślił , że oddalił wnioski dowodowe złożone przez powoda uznając, iż pozostają one bez wpływu na wynik sprawy. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy był bowiem wystarczający dla poczynienia przez Sąd własnych ustaleń faktycznych stanowiących podstawę rozstrzygnięcia.

Mając powyższe na uwadze , Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, nie znajdując podstaw do uwzględnienia odwołania , oddalił je jako bezzasadne na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c..

Apelację od powyższego wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie wniósł powód P. SA w W , zaskarżając wyrok w całości .

I. Skarżący zarzucił w pierwszej kolejności naruszenie art. 386 § 5 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. poprzez rozpoznanie sprawy przez skład sądu orzekającego sprzeczny z przepisami prawa , co zgodnie z artykułem 379 punkt 4 k.p.c. stanowi uchybienie skutkujące nieważnością postępowania . W związku z powyższym , na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. apelujący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 28 stycznia 2008 r., zniesienie postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością oraz przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

II. Odnosząc się do meritum rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego zawartego w zaskarżonym wyroku , na wypadek jego badania przez Sąd Apelacyjny , strona powodowa zarzuciła :

1) naruszenie § 30 obowiązującego w dniu wydania decyzji z dnia 20 czerwca 2006 r. oraz w dniu wydania zaskarżonego wyroku rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi (Dz. U Nr 277, poz. 2750) w związku z art. 155 k.p.a. oraz art. 46 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (tekst jednolity: Dz. U z 2006 r. , Nr 89, poz. 625 ze zm.) oraz art. 92 ust. 1

Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez przyjęcie , że § 30 rozporządzenia taryfowego stanowi , w rozumieniu art. 155 k.p.a. przepis szczególny, który sprzeciwia się zmianie decyzji Prezesa URE z dnia 17 marca 2006 r. (znak: DTA-4212-3(II)/2006/652/IV/TK) podczas , gdy prawidłowo ustalona relacja przepisu § 30 rozporządzenia taryfowego do art. 155 k.p.a. nakazuje wykluczyć taką interpretację , jako nie dającą się pogodzić z treścią zawartą w art. 46 ust. 1 i 2 Prawa energetycznego delegacji do wydania rozporządzenia taryfowego oraz z aprobowaną przez Trybunał Konstytucyjny wykładnią art. 92 ust. 1 Konstytucji, jako przepisu wykluczającego możliwość ograniczania w drodze aktów wykonawczych praw przyznanych na drodze ustaw;

2) naruszenie :

a) art. 233 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów zgłoszonych przez powoda na okoliczność wykazania, iż za zmianą decyzji z dnia 17 marca 2006 r. przemawiał interes powoda i że zmianie tej nie sprzeciwiał się interes społeczny ; oraz będącą następstwem tego uchybienia :

b) błędną wykładnię zawartych w przepisie art. 155 k.p.a. kryteriów oceny dopuszczalności zmiany decyzji administracyjnej w postaci „interesu społecznego” i „słusznego interesu strony”

– i w konsekwencji uznanie , że za uwzględnieniem wniosku sformułowanego w piśmie z dnia 10 maja 2006 r. (znak BT/Z-221/2006), uzupełnionym w toku postępowania administracyjnego kolejnymi pismami („Wniosek o zatwierdzenie zmiany Taryfy”) nie przemawiał słuszny interes strony ani interes społeczny ;

3) naruszenie art. 45 ust. 1 punkt 1 i 3 Prawa energetycznego oraz § 3 rozporządzenia taryfowego w związku z art. 155 k.p.a. poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji pozostawienie w obrocie prawnym decyzji z dnia 20 czerwca 2006 r., odmawiającej zmiany taryfy, która nie pokrywała kosztów uzasadnionych działalności gospodarczej powoda, pomimo że art. 45

ust. 1 punkt 1 Prawa energetycznego oraz § 3 rozporządzenia taryfowego nakazują konieczność kalkulacji taryf przedsiębiorstw energetycznych w sposób gwarantujący pokrycie tych kosztów wraz z uzasadnionym zwrotem z kapitału, a ochrona interesów odbiorców, którą gwarantuje art. 45 ust. 1 punkt 3 Prawa energetycznego, powinna być realizowana w takim jedynie zakresie, aby poziom cen i stawek opłat wynikających z taryfy nie był nieuzasadniony;

4) naruszenie przepisów art. 217 § 2 k.p.c. oraz art. 227 k.p.c. poprzez uznanie za zbędne i w efekcie pominięcie istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy dowodów powoływanych przez powoda w postępowaniu przed Prezesem URE oraz w postępowaniu przed Sądem Okręgowym wszczętym na skutek odwołania, w tym w szczególności dowodów dotyczących przebiegu postępowania o zatwierdzenie taryfy i postępowania o zatwierdzenie zmiany taryfy, praktyki postępowań przed Prezesem URE w zakresie narzucania przez pozwanego założeń do kalkulacji taryf, jak również niedozwolonego subsydiowania skrośnego — przy jednoczesnym uznaniu, w sposób całkowicie bezpodstawny w tych okolicznościach, że „powód nie wykazał, iż warunki opracowywania zatwierdzonej taryfy, niezależne od Przedsiębiorstwa, uległy na tyle dalekiej zmianie, iż skutkowały one koniecznością wszczęcia zmiany taryfy” oraz że „zmiana kosztów uzasadnionych była relatywnie nieznaczna”;

5) naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a to faktów, które Sąd Okręgowy uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł i przyczyn, dla których odmówił innym dowodom wiarygodności oddalając odwołanie, a nadto poprzez niewyrażenie przez Sąd Okręgowy stanowiska co do podniesionych przez powoda w odwołaniu zarzutów opisanych w punktach I.(i)-(xxv) odwołania, w szczególności w zakresie uchybień proceduralnych towarzyszących wydaniu zaskarżonej decyzji z dnia 20 czerwca 2006 r. — czego skutkiem, wobec oddalenia przez Sąd Okręgowy odwołania, jest aprobata dla dalszego funkcjonowania w obrocie prawnym decyzji z dnia 20 czerwca 2006 r., pomimo

że wydana ona została z rażącym naruszeniem prawa, co miało wpływ na jej treść;

6) błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na wadliwym ustaleniu przez Sąd Okręgowy, jakoby żądania i wnioski powoda zawarte w odwołaniu zmierzały do zanegowania ostateczności decyzji z dnia 17 marca 2006 r., niezaskarżonej w zwykłym toku postępowania , z naruszeniem zasady dwuinstancyjności postępowania – i na tej podstawie niezbadanie „zasadności odmowy zmiany decyzji pierwotnej” pod kątem przepisów prawa materialnego podczas , gdy treść żądań i wniosków powoda w niniejszym postępowaniu jednoznacznie wskazuje na złożenie przez powoda dopuszczalnego prawem wniosku o wzruszenie decyzji z dnia 17 marca 2006 r. w trybie nadzwyczajnego postępowania administracyjnego w przedmiocie zmiany ostatecznej decyzji z dnia 17 marca 2006 r. , a następnie dopuszczalnego prawem odwołania do Sądu Okręgowego od decyzji z dnia 20 czerwca 2006 r. odmawiającej takiej zmiany;

7) nierozpoznanie przez Sąd Okręgowy istoty sprawy na skutek wadliwego przyjęcia , że :

a) jak stwierdził Sąd Okręgowy w wyniku uchybień opisanych w w/w punktach wniosek o zatwierdzenie zmiany taryfy nie zasługiwał na uwzględnienie wobec rzekomego nieziszczenia się przesłanek wymienionych w art. 155 k.p.a. , uzasadniających zmianę decyzji z dnia 17 marca 2006 r.; oraz że

b) Sąd Okręgowy nie miał kompetencji do badania „w oparciu np. o materialne przepisy prawa energetycznego, zasadności odmowy zmiany decyzji pierwotnej ”

– a w konsekwencji odmowa ustosunkowania się przez Sąd Okręgowy do ogółu naruszeń prawa materialnego i procesowego, towarzyszących wydaniu zaskarżonej decyzji z dnia 20 czerwca 2006 r., a opisanych w punktach I.(i)-(xxv) odwołania, jak również odmowa zbadania zarzutów wymierzonych przeciw określonym poglądom zawartym w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji z dnia 20 czerwca 2006 r. , które także były objęte zakresem odwołania , pomimo

jednoczesnego wyrażenia przez Sąd Okręgowy poglądu , iż w „w postępowaniu sądowym Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów sprawuje nie tylko kontrolę legalności, lecz także zasadności i celowości decyzji wydanej przez Prezesa URE ”;

Apelujący zarzucił ponadto , przy hipotetycznym założeniu – którego prawidłowość powód kwestionuje – iż przepis § 30 rozporządzenia taryfowego należałoby rozpatrywać jako „przepis szczególny” w rozumieniu art. 155 k.p.a., który statuuje dodatkowe warunki zmiany decyzji administracyjnej, zaskarżonemu wyrokowi z dnia 28 stycznia 2008 r. :

8) naruszenie tak rozumianego przepisu § 30 rozporządzenia taryfowego poprzez uznanie, że przesłanka „przewidywalności” zmiany warunków prowadzenia przez przedsiębiorstwo energetyczne działalności gospodarczej, powinna być oceniana jedynie z perspektywy strony wnioskującej o zmianę taryfy — w tym przypadku powoda — nie zaś strony oraz organu administracji, czyli w tym przypadku zarówno P , jak i Prezesa URE ; a także

9) z zastrzeżeniem sformułowanych wyżej zarzutów uznania za zbędne i pominięcia przez Sąd Okręgowy istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy dowodów oraz niewyjaśnienia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia – naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę zgromadzonych w postępowaniu przed Prezesem URE oraz Sądem Okręgowym dowodów i wyprowadzenia z nich następujących wadliwych wniosków:

a) uznanie, że w okresie taryfowym w pełni potwierdziła się prognoza P , którą powód posiadał w dniu złożenia wniosku z dnia 30 stycznia 2006r. o zatwierdzenie nowej „Taryfy dla paliw gazowych Nr 4” a także , że „składając wniosek o zatwierdzenie taryfy, która została zatwierdzona decyzją Prezesa URE z dnia 17 marca 2006 r., powód miał wiedzę na temat cen zakupu gazu wysokometanowego w kontraktach importowanych oraz kursu wymiany walut koniecznych do realizacji tych transakcji w 2006 r.”, a tym samym spełniona jest negatywna przesłanka zastosowania § 30 rozporządzenia

taryfowego w postaci braku nieprzewidzianej zmiany warunków prowadzenia przez pozwanego działalności, podczas gdy z przedstawionych dowodów wcale nie wynika, jakoby prognoza sytuacji rynkowej w dniu 30 stycznia 2006 r. oraz sytuacja rynkowa w dniu wydania decyzji z 17 marca 2006 r. były tożsame, jak również zgodne z wiedzą powoda, którą posiadał on składając wniosek z dnia 30 stycznia 2006 r. ;

b) uznanie – na podstawie wykazywanej przez powoda okoliczności, iż jego prognozy co do cen gazu ziemnego wysokometanowego i kursów walut koniecznych do realizacji transakcji w 2006 r. , które zostały odzwierciedlone we wniosku z dnia 30 stycznia 2006 r. , a następnie uległy modyfikacji przez P , po czym w trakcie trwania okresu objętego taryfą potwierdziła się w pewnym przybliżeniu zasadność i precyzyjność tych prognoz – jakoby takie zachowanie powoda przesądzać miało rzekomo o wystąpieniu negatywnej przesłanki zmiany taryfy zgodnie z wnioskiem o zatwierdzenie zmiany taryfy, stanowiąc o „przewidywalności” takiej istotnej zmiany warunków prowadzenia przez powoda działalności gospodarczej ; podczas gdy ustalenie takie nie uwzględnia faktu, iż powód został zmuszony do modyfikacji swoich prognoz na żądanie Prezesa URE, a nadto ustalenie to stoi w rażącej sprzeczności z powszechną praktyką postępowania w przedmiocie zatwierdzenia wniosków taryfowych, w realiach których obniżenie tych prognoz przez powoda nawet wbrew jego własnej ocenie przyszłej sytuacji rynkowej , było w praktyce warunkiem wydania decyzji z dnia 17 marca 2006 r., zatwierdzającej taryfę, jak również działaniem powoda, stanowiącym ochronę przed ryzykiem ponoszenia straty i pogłębianiem się braku rentowności działalności obrotu gazem wysokometanowym w przypadku kontynuowania sporu z Prezesem URE, która to działalność w okresie obowiązywania taryfy przyniosła P udokumentowaną stratę.

Z zastrzeżeniem zarzutu i wniosku zawartego w punkcie I. , wobec pozostałych zarzutów podniesionych w apelacji , na podstawie art. 368 § 1

punkt 5 k.p.c. oraz art. 386 § 4 k.p.c. , skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 28 stycznia 2008r. oraz przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Powód wniósł ponadto o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości maksymalnej stawki za obydwie instancje według norm przepisanych. (apelacja : k. 497-532 a.s.)

W odpowiedzi na apelację Prezes URE wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych . (odp. na apelację : k.538-549 a.s.)

Powód P SA w W w piśmie procesowym z dnia 25 lipca 2008 r. podniósł między innymi , że na mocy decyzji Prezesa URE z dnia 10 kwietnia 2008 r. została zatwierdzona nowa taryfa P SA , w konsekwencji czego powód zaprzestał stosowania dotychczasowej taryfy. Powyższe , zdaniem skarżącego , nie pozostaje w jakimkolwiek związku z żądaniem powoda zawartym w odwołaniu , a mianowicie żądaniem uchylenia decyzji z dnia 20 czerwca 2006 r., która pozostaje w mocy, sankcjonując odmowne zakończenie sprawy administracyjnej wszczętej złożonym przez powoda wnioskiem z dnia 10 maja 2006 r. o zatwierdzenie zmiany taryfy. Apelujący stwierdził , iż nadal ma interes prawny w rozpoznaniu niniejszej sprawy pomimo upływu okresu obowiązywania taryfy. Uchylenie zaskarżonej decyzji jest , zdaniem powoda, warunkiem koniecznym ewentualnego dochodzenia roszczeń odszkodowawczych . (pismo proc.: k. 553-560 a.s.)

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 28 listopada 2008 r. pełnomocnik pozwanego Prezesa URE wniósł o umorzenie postępowania apelacyjnego w związku z wejściem w życie decyzji Prezesa URE z dnia 10 kwietnia 2008 r. zatwierdzającej nową taryfę dla paliw gazowych. (protokół : k.572 a.s.)

Sąd Apelacyjny w Warszawie zważył , co następuje :

Na wstępie należy stwierdzić , że Sąd Apelacyjny nie podziela zarzutu apelacji w zakresie dotyczącym naruszenia przez Sąd I instancji art. 386 § 5 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. poprzez rozpoznanie sprawy przez ten sąd w składzie sprzecznym z przepisami prawa , co zgodnie z art. 379 punkt 4 k.p.c. stanowi uchybienie skutkujące nieważnością postępowania .

Sąd Apelacyjny w składzie orzekającym w niniejszej sprawie w pełni zgadza się z poglądem Sądu Najwyższego wyrażonym w uchwale z dnia 23 sierpnia 2006 r. , sygn. III CZP 56/2006 (OSNC 2007/3/43) stanowiącym , że przepis art. 386 § 5 k.p.c. nie ma zastosowania w postępowaniu toczącym się na skutek zażalenia. W uzasadnieniu powyższej uchwały Sąd Najwyższy w sposób rzeczowy i przekonujący przedstawił racje historyczno – ustrojowo – organizacyjne przemawiające za słusnością powyższego poglądu. Sąd Najwyższy słusnie podkreślił w swoich rozważaniach , że przeciwko stosowaniu wymienionego przepisu w postępowaniu zażaleniowym przemawiają także argumenty normatywne , wynikające z art. 395 § 2 k.p.c.. Jest bowiem oczywiste, że skoro przepis ten dopuszcza - a nawet nakazuje - samoocenę zasadności zaskarżonego postanowienia, uchylenia go i w miarę potrzeby rozpoznania sprawy na nowo przez ten sam skład , to nie wymaga innego składu rozpoznanie sprawy po uprzednim uchyleniu postanowienia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd II instancji . Sąd Najwyższy zwrócił ponadto uwagę, że nierzadko dochodzi do sytuacji , w których - po wydaniu przez sąd odwoławczy w postępowaniu zażaleniowym orzeczenia reformatoryjnego (art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c.) - sąd I instancji przystępuje do rozpoznania sprawy in merito w niezmiennym składzie. Takiemu rozwiązaniu nie stoi na przeszkodzie okoliczność, że sąd ten jest związany orzeczeniem sądu II instancji co do pewnej kwestii, choć wcześniej w tej kwestii sam orzekał inaczej. Ponadto wiele kwestii procesowych sąd I Instancji rozstrzyga w czasie trwania postępowania niejednokrotnie, np. na skutek ponawianych wniosków stron w tym samym przedmiocie albo w

okolicznościach określonych w art. 359 k.p.c., i nie ma żadnych podstaw ani powodów ku temu, aby podlegać wyłączeniu tylko dlatego, że orzekał już w tym zakresie. Sąd Najwyższy podkreślił, że potrzeba ponownego (wielokrotnego) orzekania w kwestiach formalnych - niezbędnego dla sprawnego przebiegu procesu - nie stwarza dla sędziego kolizji o podłożu psychologicznym, jak też nie stanowi zagrożenia dla jego niezawisłości (por. uzasadnienie postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 lutego 2006r., SK 1/05, OTK Zb.Urz. 2006, nr 2, poz. 22). Inaczej jest natomiast przy wydawaniu wyroku, w którym sąd wypowiada się stanowczo co do istoty sprawy, rozstrzyga konkretny spór i zajmuje stanowisko jurysdykcyjne zarówno w przedmiocie przedstawionych przez strony pod osąd faktów, jak i doboru oraz wykładni prawa mającego zastosowanie w sprawie.

Przechodząc do omówienia kwestii, które leżały u podstaw umorzenia postępowania apelacyjnego, na wstępie należy podkreślić, iż bezsporne jest, że Prezes URE decyzją z dnia 10 kwietnia 2008 r. zatwierdził ustaloną przez P SA nową taryfę dla paliw gazowych na okres do dnia 31 marca 2009 r. . Przedmiotowa decyzja wraz z nową taryfą została opublikowana w „Biuletynie Branżowym Urzędu Regulacji Energetyki – Paliwa gazowe ” Nr 12 (226) z dnia 10 kwietnia 2008 r. . Bezsporne jest, że nowa taryfa weszła w życie i zastąpiła taryfę dotychczasową wprowadzoną decyzją Prezesa URE z dnia 17 marca 2006 r. . Zgodnie z art. 47 ust. 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz.U. z 2003 r. Nr 153 , poz. 1504 ze zm.) przedsiębiorstwo energetyczne wprowadza taryfę do stosowania nie wcześniej niż po upływie 14 dni i nie później niż do 45 dnia od dnia jej opublikowania.

Faktem jest, że dotychczasowa taryfa na paliwo gazowe zatwierdzona decyzją Prezesa URE z dnia 17 marca 2006 r. miała obowiązywać przez okres do dnia 31 grudnia 2006 r. . Okres obowiązywania przedmiotowej decyzji został przedłużony do dnia 30 września 2007 r. na mocy kolejnych decyzji Prezesa URE z dnia 15 grudnia 2006 r. i z dnia 14 marca 2007r. Następnie

dotychczasowa taryfa – tym samym decyzja z dnia 17 marca 2006 r. – zachowała moc obowiązującą na dalszy okres , tj. do dnia wejścia w życie nowej taryfy , zatwierdzonej decyzją Prezesa URE z dnia 10 kwietnia 2008 r. , na podstawie art. 47 ust. 2c pkt 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz.U. z 2003 r. Nr 153 , poz. 1504 ze zm.) . Zgodnie bowiem z art. 47 ust. 2c pkt 2 Prawa energetycznego taryfę dotychczasową stosuje się w przypadku upływu okresu , na jaki została ustalona taryfa , do dnia wejścia w życie nowej taryfy , jeżeli toczy się postępowanie odwoławcze od decyzji Prezesa URE . Należy w tym miejscu podkreślić , że z brzmienia w/w przepisu jednoznacznie wynika , że dotychczasową taryfę stosuje się , w warunkach w nim określonych , jedynie do dnia wejścia w życie nowej taryfy.

Bezsporne jest , że decyzja Prezesa URE zatwierdzająca taryfę na paliwo gazowe ma charakter decyzji terminowej , która wygasa po upływie okresu wskazanego w decyzji , a w przypadku określonym w art. 47 ust. 2c pkt 2 Prawa energetycznego z dniem wejścia w życie nowej taryfy . Powyższe oznacza to , że z dniem wejścia w życie nowej taryfy , bezprzedmiotowe staje się żądanie przedsiębiorstwa zmiany dotychczasowej taryfy. Nie jest bowiem dopuszczalne dokonanie skutecznej zmiany decyzji , która już wygasła .

Przedmiotem rozpoznania w niniejszym postępowaniu sądowym jest odwołanie powoda od decyzji Prezesa URE z dnia 20 czerwca 2006 r. odmawiającej zmiany taryfy zatwierdzonej decyzją z dnia 17 marca 2006 r. . Decyzja z dnia 20 czerwca 2006 r. pozostaje w ścisłym nierozzerwalnym związku z decyzją z dnia 17 marca 2006 r. . W ocenie Sądu Apelacyjnego , wobec wygaśnięcia decyzji z dnia 17 marca 2006 r. dalsze postępowanie , mające zgodnie z wnioskiem powoda z dnia 10 maja 2006 r. doprowadzić do jej zmiany i to w sposób zadawalający wnioskodawcę , jest zbędne . Pozytywne załatwienie przedmiotowego wniosku jest bowiem niemożliwe z uwagi na obowiązującą w Prawie energetycznym zasadę okresowego obowiązywania taryfy .

Reasumując , po dacie , w której doszło do wygaśnięcia decyzji taryfowej odwołanie od decyzji Prezesa URE oddalającej wniosek o jej zmianę nie może zostać merytorycznie rozpoznane . W obrocie prawnym nie funkcjonuje bowiem już decyzja, której zmiany domaga się powód . (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 5 czerwca 2007 r. , III SK 7/07, OSNP 2008/15-16/241)

W niniejszej sprawie postępowanie sądowe w pierwszej instancji , wszczęte wskutek odwołania powoda od decyzji Prezesa URE z 20 czerwca 2006 r. odmawiającej zmiany taryfy zatwierdzonej decyzją z 17 marca 2006 r. , toczyło się i zostało zakończone wyrokiem Sądu Okręgowego - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 28 stycznia 2008 r. w okresie obowiązywania decyzji , o której zmianę wnosił powód . Sąd Okręgowy nie miał zatem podstaw , aby umorzyć postępowanie na podstawie art. 355 § 1 k.p.c..

Przepis art. 355 § 1 k.p.c. przewiduje umorzenie postępowania, jeżeli wydanie wyroku „stało się zbędne lub niedopuszczalne”. Przepis art. 355 § 1 k.p.c. ma zastosowanie w postępowaniu apelacyjnym na mocy art. 391 § 1 k.p.c.. W niniejszej sprawie wydanie wyroku stało się „zbędne” na etapie postępowania w drugiej instancji i to bez względu na wniosek apelacji , tj. żądanie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania , na co powołuje się skarżący. Należy w tym miejscu stwierdzić , że sąd II instancji nie jest związany treścią wniosku apelacyjnego co do sposobu rozstrzygnięcia . Oznacza to, że mimo wniosku skarżącego o uchylenie zaskarżonego wyroku – może go zmienić (i na odwrót). Sąd ma bowiem obowiązek wydać prawidłowe orzeczenie i nie wiąże go w tym zakresie ocena prawna zawarta we wniosku apelacyjnym .

W świetle powyższych rozważań , nieuprawnione wydaje się stanowisko powoda , że Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów , w sytuacji wygaśnięcia decyzji z dnia 17 marca 2006 r. i niemożliwości jej zmiany, w trybie art. 479⁵³ k.p.c. jest uprawniony ograniczyć ocenę prawidłowości decyzji z dnia 20

czerwca 2006 r. (odmawiającą zmiany decyzji z dnia 17 marca 2006 r.) wyłącznie do oceny w kierunku jej uchylenia .

Biorąc powyższe pod uwagę , Sąd Apelacyjny w Warszawie orzekł na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 jak w sentencji postanowienia.

~~Na podstawie...~~
Za zgodność z oryginałem: ~~...~~
Sekretarz Sądowy